

❖ عنوان پژوهش:		
بررسی میزان اثربخشی پیاده سازی نسخه الکترونیک در بخش درمان غیرمستقیم سازمان تامین اجتماعی		
❖ نوع پژوهش:		
کاربردی *	بنیادی	توسعه‌ای
❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:		
طرح پژوهشی ✓	گزارش کارشناسی	سند سیاستگذاری

لازم به ذکر است در چارچوب پژوهشی موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی، منظور از طرح پژوهشی، سند سیاستگذاری و گزارش کارشناسی به شرح ذیل است:

«طرح پژوهشی»

طرح پژوهشی یکی از انواع قالب‌های تولید علمی محسوب می شود که منطبق با اصول علمی روش تحقیق انجام می شود.

«سند سیاست گذاری»

«سند سیاست گذاری»، گزارشی کوتاه، بی طرفانه و موجز در پاسخ به یک سؤال مشخص یا راجع به یک مسئله خاص است که استاندارد صلاحیت برای تهیه سند سیاست گذاری، افراد خبره هستند. این گزارش شامل سه بخش زیر می شود: بخش اول که به آن «خلاصه مدیریتی» خواهیم گفت، بر روی جلد گزارش، ضمن بیان مشکل در یک یا دو سطر، به ارائه راهکارهای اجرایی منطقی برای آن در حداکثر نصف صفحه می پردازد. بخش دوم که گزارش اصلی را تشکیل می دهد و در ۳ تا ۵ صفحه مطابق چارچوب تعیین شده تهیه می شود، «پیشنهادات سیاست گذاری» نامیده می شود. بخش سوم که به تحلیل دقیق موضوع و ارائه اسناد پشتیبان آن می پردازد، «یادداشت سیاست گذاری» نام دارد. هر یک از این سه بخش برای اهداف خاص و مخاطبان ویژه خود تهیه می شوند.

«گزارش کارشناسی»

شامل ارائه یک گزارش کامل در خصوص یک موضوع خاص مورد نظر است که به یک فرد مجری با سطح صلاحیت حداقل «محقق» واگذار می شود تا حداکثر طی ۳ ماه، گزارش مورد نظر را منطبق با فرمت ارائه شده تهیه و ارائه نماید.

«تعریف سطح خرد/متوسط/کلان»

طرح خرد- طرحی است که از حیث مبلغ سه برابر حد نصاب معاملات خرد موسسه می باشد.

طرح متوسط- طرحی است که از حیث مبلغ از معاملات خرد فراتر بوده و حداکثر ده برابر سقف حد نصاب معاملات خرد موسسه می باشد.

طرح کلان- طرحی است که از حیث مبلغ از سقف معاملات متوسط فراتر باشد.

❖ توصیف و بیان مسئله:

نسخه‌نویسی یکی از مهمترین فرایندهای سیستم درمان بیماران است. در سالیان اخیر نسخه‌نویسی کاغذی یا کتبی روش انتخابی پزشکان برای تجویز دارو و خدمات به بیماران بوده است. در این فرایند که با استفاده از قلم و کاغذ انجام می‌گیرد که ریسک بالای خطای انسانی و اشتباهات ثبتی زیادی در آن دیده می‌شود که پیشگیری از آنها تاثیر زیادی بر کاهش خطاهای پزشکی دارد. مشکلات و محدودیت‌های نسخه‌نویسی کاغذی و در مقابل آن مزایای چشم‌گیر فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است تا بهره‌گیری از نسخه‌نویسی الکترونیک برای فائق آمدن به این مشکلات انتخاب شود. نسخه‌نویسی الکترونیک به معنای تبادل الکترونیکی اطلاعات مربوط به نسخه بین ذینفعان فرایند نسخه‌نویسی است. سیستم‌های نسخه‌نویسی الکترونیک فرصتی را برای بهبود فرایند نسخه‌نویسی، حمایت از تصمیم‌گیری بالینی در زمینه دارودرمانی و صرفه‌جویی هزینه‌های مراقبت سلامت فراهم می‌کند و مزایایی مانند کاهش اشتباهات نسخ، ارتقای ایمنی بیمار، افزایش خوانایی، دقت و صحت نسخه‌ها، سهولت در دریافت نسخه، افزایش رضایتمندی و ارتباط بین کلیه ذینفعان را به همراه دارد. از دیگر مزایای نسخ الکترونیک می‌توان به کاهش تقاضای القایی و افزایش مصرف منطقی دارو و خدمات اشاره کرد. در ایران فرایند نسخه‌نویسی کاغذی مخصوصاً در زمینه نسخ دارویی دچار مشکلات و چالش‌های فراوانی است. مشکلات دارو در ایران شامل طیف متنوعی از مشکلات مانند تجویز، تهیه، مصرف نادرست دارو و خطاهایی است که بیمار و جامعه را درگیر می‌کند. براساس برنامه سازمان غذا و دارو کاربرد نسخه الکترونیکی می‌تواند این مشکل را حل کند و مصرف بی‌رویه و تجویز نادرست دارو را کنترل کند. طبق شواهد از ۷۷۹۹۹ مرگ ناشی از خطاهای پزشکی که سالانه در دنیا به وقوع می‌پیوندد ۴۹۹۹ مورد آن مربوط به خطاهای دارویی است. گفته می‌شود خطاهای دارویی طیف فراوانی از خطاهای پزشکی را شامل می‌شود و می‌تواند در هر مرحله‌ای از مراقبت و درمان رخ دهد خطاهایی مانند نوشتن و پیچیدن ناصحیح نسخه دارویی، برچسب زنی اشتباه، مصرف و رعایت رژیم دارویی نادرست که هر کدام از این‌ها هم به شکل‌های مختلف می‌توانند رخ دهند. اما شاید بیشتر این خطاها مربوطه به دست‌خط نسخه‌نویسی است.

پایه‌سازی سیستم نسخه‌نویسی الکترونیک یک فرایند پیچیده و فنی است که اجرای آن متناسب با نوع سیستم ارائه خدمات در هر کشوری متفاوت می‌باشد. سازمان تامین اجتماعی به عنوان یک سازمان پیشرو در زمینه الکترونیکی نمودن خدمات، در سال‌های اخیر نسخه‌نویسی الکترونیک را در بخش درمان مستقیم اجرایی کرده است. ولی با توجه به گستردگی خدمات و بیماران تحت پوشش این سازمان نیاز بود تا نسخه‌نویسی الکترونیک در بخش درمان غیرمستقیم و طرف قرارداد نیز اجرایی شود. عملیات نسخه‌نویسی الکترونیک در مراکز طرف قرارداد نزدیک به یک سال است که در حال اجرا می‌باشد. سازمان تامین اجتماعی برای اولین بار در کشور اقدام به راه اندازی نسخه‌نویسی الکترونیک با این گستردگی در تمامی مراکز درمانی، کلینیک‌ها و مطب‌های خصوصی

کرده است. بنابراین لازم است تا بررسی‌های علمی و مبتنی بر شاخص‌های استاندارد در راستای سنجش اثربخشی این عملیات صورت پذیرد.

❖ اهداف مورد نظر برای تحقیق:

❖ هدف اصلی

بررسی میزان اثربخشی پیاده‌سازی نسخه الکترونیک در بخش درمان غیرمستقیم سازمان تامین اجتماعی

❖ اهداف فرعی

۱. مرور متون در زمینه نسخه‌نویسی الکترونیک در کشورهای منتخب و مولفه‌های تاثیرگذار و اثربخش در اجرای طرح
۲. بررسی مزایا و معایب نسخه‌نویسی الکترونیک از دیدگاه پزشکان و داروسازان
۳. بررسی میزان رضایمندی ذینفعان در نحوه دریافت خدمات الکترونیک
۴. بررسی تاثیر نسخه نویسی الکترونیک بر الگوی تجویز پزشکان
۵. بررسی تاثیر نسخه‌نویسی الکترونیک بر ارائه و مصرف خدمات تصویربرداری، آزمایشگاه، دارو و...
۶. شناسایی مولفه‌های تاثیرگذار در افزایش اثربخشی نسخه‌نویسی الکترونیک در سازمان تامین اجتماعی
۷. ارائه گزارش در زمینه چالش‌های طرح و ارائه راهکار جهت بهبود سیستم

❖ زمینه‌های استفاده و کاربرد نتایج تحقیق (کاربست آن در سازمان تامین اجتماعی یا حوزه رفاه و تامین اجتماعی):

❖ محدوده مکانی و محدوده زمانی

- سازمان تامین اجتماعی
- سال ۱۳۹۷ الی ۱۴۰۰

❖ شرح خدمات مورد انتظار:

- بررسی اثربخشی نسخه الکترونیک بر الگوی تجویز پزشکان
- بررسی اثربخشی نسخه الکترونیک بر ارائه و مصرف خدمات تصویربرداری، آزمایشگاه، دارو و...
- بررسی رضایمندی ذینفعان در نحوه دریافت خدمات الکترونیک
- شناسایی مولفه‌های تاثیرگذار در افزایش اثربخشی
- ارائه راهکار جهت بهبود سیستم

❖ خروجی‌های موردانتظار:

کد سند:
شماره ویرایش:

- گزارش کارشناسی
❖ محدودیت ها و موانع احتمالی پیش رو:
❖ مدت زمان محدودی اجرای پروژه (ماه): ۸ ماه
❖ سطح مورد نظر برای اجرای طرح: ☐ خرد ☒ متوسط ☐ کلان